

Avrupa Birliği İnsani Yardım
Kurumu tarafından ortak
finansı edilmektedir

alman
iřbirligi
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Sultanbeyli
Belediyesi

MÜLTECİLER
DERNEğİ

SOSYAL UYUM ATÖLYE ÇALIřMALARINI UYGULAMA REHBERİ

Bu yayının tüm hakları Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ne aittir. Mülteciler Derneğinin izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve depolama vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Yazarlar : **Didem Gürbüz Bazencir, Tuba Aktepe**

Katkıda Bulunanlar : **Burcu Özlem Dağ**

Tasarım : **Şeyda Şeker Sönmez**

Fotoğraflar : **© Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği / 2023 / Zeynep Gökyıldız**

Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

Turgut Reis Mah. Fatih Bulvarı No: 306 Sultanbeyli/İstanbul
0 216 784 51 05 - info@multeciler.org.tr / sosyaluyum@multeciler.org.tr

Basım: 2023

İçindekiler:

<i>Giriş</i>	4	<i>Etki Değerlendirmesi</i>	21
<i>Arka Plan ve Beklentiler</i>	5	<i>Sürdürülebilirlik</i>	21
<i>Programın İşleyişi</i>	6	<i>Genel Değerlendirme ve</i>	
<i>1. Sosyal Uyum Personeli</i>	6	<i>Öneriler Raporu</i>	22
<i>2. Etik İlkeler</i>	7	<i>Kaynakça</i>	22
<i>3. Atölyelere Katılımcı Seçerken Dikkat</i>			
<i>Edilmesi Gereken Noktalar</i>	10		
<i>4. Atölye Satın Alma Süreci</i>	11		
<i>5. İçerik</i>	12		
<i>6. Raporlama Süreci</i>	21		

GİRİŞ

Mülteciler Derneği 2014 yılında kurulmuş, Sultanbeyli ilçesinde yaşayan mültecilerin sorunlarını çözmeyi görev edinmiş bir kurumdur. Zaman içerisinde, Sultanbeyli ilçesi dışındaki mültecilerin sorunları da gündeme alınmaya başlamıştır.

Diğer yandan ilçede, alınan göçle birlikte ortaya çıkan ihtiyaç ve sorunlar, ev sahibi topluluk ve mültecilerin birlikte yaşadıkları ilçenin genel yaşam kalitesine **önemli etkiler** yapmaktadır.

Derneğin deneyim ve tecrübeleri, ilçedeki sorunlara gerçekçi ve yerinde çözümler üretmesi, yeni oluşan ihtiyaçların giderilebilmesi ve yaşam kalitesinin devam ettirebilmesi için yapılan/yapılacak çalışmalarda, ev sahibi toplulukların, mültecilerin ve ilçedeki ilgili tüm kamu ve sivil toplum paydaşlarının sürece dâhil edilmelerinin gerekliliğini göstermektedir.

Bu çerçevede, Mülteciler Derneği'nin tüzüğünde de yer verildiği gibi **dil, din, ırk gibi tüm ayrıştırıcı kriterlerden uzak olarak** tüm talep sahiplerine imkânlar dâhilinde hizmet geliştirilmekte ve tüm gruplar çalışmalara dâhil edilmektedir.

Mülteciler Derneği Sosyal Uyum Birimi tarafından 2016 yılından beri saha araştırmaları, kadın ve çocuk çalışmaları, seminer-söyleşiler, etkinlikler, mülteciler meclisi ve sosyal uyumu yaygınlaştırma eğitimleri gibi **birçok farklı alanda** hizmetler verilmiştir.

Yapılan çalışmalarda, Türkiye'ye ilk gelişlerinde ev sahibi toplulukların sahip olduğu kardeşlik algısının giderek azaldığı ve ev sahibi toplulukta gittikçe artan bir tepki olduğu gözlemlenmektedir.

Bu durum, mültecilerin ve ev sahibi toplulukların Sultanbeyli'de birlikte yaşamını geliştirmeye ve iki grubun karşılıklı sosyal uyumunu

güçlendirmeye yönelik yaklaşımlara ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal Uyum, Mülteciler Derneği'nin sağladığı hizmetlerin odak noktasında yer almaktadır. Sultanbeyli'de yaşayan yerel halk ve sığınmacıların birlikte yaşayabilme kültürüne katkı sunmak amacıyla kurulan bu departman, sosyal uyuma yönelik faaliyetler gerçekleştirmektedir.

Departman olarak gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerin temel amacı; Sultanbeyli'de yaşayan ev sahibi toplum ile bu ilçede ortak yaşama dahil olmaya başlayan Suriyeliler arasındaki etkileşimi artırmak, kültürlerarası iletişimi mümkün kılmak ve aynı mekanı paylaşan iki halkın farklılıklarının bizi zenginleştirdiği inancından hareketle toplumsal uyumu desteklemektir.

ARKA PLAN VE BEKLENTİLER

Mülteciler Derneği olarak sosyal uyum, çalışma alanlarımızın şemsiyesi olarak değerlendirilmektedir.

Hazırlamış olduğumuz 2023-2027 Strateji Belgesi içerisinde yer alan amaçlarımızda da bu durum "Dezavantajlı çocuk, genç, yetişkinlerin, yeni yaşam koşullarına adapte olmalarını kolaylaştırmak amacıyla ulusal ve uluslararası iş birlikleri ile koruma, önleme, iyileştirme ve gelişim alanlarında, nitelikli eğitim, mentorluk ve psikolojik danışmanlık gibi destekleyici hizmetlere yerel yararlanıcılar da dahil edilerek sosyal uyumlarını sağlamak" şeklinde vurgulanmıştır.

Bu hedeften de anlaşılacağı gibi sosyal uyum kişilerin yaşam alanlarının tümüne yayıldığı müddetçe mümkün görülmektedir.

Tam da bu sebeple sosyal uyumu çalışmalarımızın bir parçası olmaktan ziyade ana akımlaştırılması gereken bir mesele olarak değerlendirmekteyiz.

Özelde ise Mülteciler Derneği Sosyal Uyum Birimi, kazanımları ile saha bilgisini birleştirerek bir **Sosyal Uyum Strateji Belgesi 1** yayınlamıştır.

Bu belgede yazılmış olan sosyal uyum misyonunun bileşenlerinde; **"Toplumsal farkındalığı arttıran etkinlikler gerçekleştirmek" ve "Sosyal uyum konusunda tüm tarafları sürece dâhil ederek kitlesel etki yaratmak (Mülteciler Derneği, 2020)"** yer almaktadır.

Aynı belgede yer alan Stratejik Hedefler başlığının, Temel Amaçlar kısmında "Ön yargıların ve farklılıkların tespiti ve bunları besleyen nedenlerin araştırılması", "Farklılıkların zenginliğine vurgu yapmak"

Atölye çalışmaları iki toplumu bir araya getiren temalar üzerinden yapılandırılmış faaliyetler bütünüdür. Bu faaliyetler ile yerel halk ve mülteciler arasında var olan ve olası ön yargıların kırılmasına, doğru bilinen yanlışların düzeltilmesine olanak tanınmaktadır.

Atölye çalışmaları kadın, aile ve çocuk atölyeleri olmak üzere 3 farklı başlıkta yaklaşık olarak 4-5 seans olarak sürdürülmektedir.

Yürütülen atölyelerde amaç oluşturulmuş olan kültür sanat uygulamalarının yardımıyla kişilerin birbirleriyle iletişim kurarak ön yargıların kırılmasına, doğru bilinen yanlışların azalmasına ve dezavantajlı grupların sosyal faaliyetlere katılmasına fırsat vermektir.

ve “İnsanların dil öğrenmesini teşvik etmek” maddeleri yer almaktadır. Bu anlamda tüm aktörlerin sürece dahil edildiği toplum temelli bir yaklaşım perspektifinde Sosyal Uyum Birimi Çalışmaları içerisinde atölye çalışmaları yürütülmektedir.

Mülteciler Derneği, yerelde bir araya geldiği mülteci ve ev sahibi topluluk üyeleri ile birlikte yapacakları atölyelerde, sosyal uyum problemlerinin daha etkili ve kalıcı bir çözüme ulaşacağını düşünmektedir.

Yürütülen atölyelerin aşağıda belirtilen alanlarda destekleyici olacağı düşünülmektedir;

- Göçmen ve ev sahibi topluluktan bireyler arasında toplumsal barışı güçlendirmek
- Başta çocuklar, kadınlar ve özel ihtiyaç sahibi insanlar olmak üzere, yerel halkın ve ülkemizde bulunan yabancı uyruklu sığınmacıların uyum süreçlerini desteklemek
- Dezavantajlı çocuk, genç, yetişkinlerin, yeni yaşam koşullarına adapte olmalarını kolaylaştırmak amacıyla sosyal ve kültürel aktivitelerin sayısını artırmak
- Atölye çalışmalarıyla doğal akışta seyreden konuşma pratikleriyle yararlanıcıların sosyal ve iş hayatında çevresiyle daha rahat iletişim kurabilmesi için iletişim becerilerini geliştirmek
- Yürütülen etkinliklerle yerel halkın göç ve mültecilik ile ilgili farkındalığını artırmak

Sonuç olarak atölye çalışmaları, belirtilmiş olan amaçlar doğrultusunda şekillenmiştir.

PROGRAM İŞLEYİŞİ

1. Sosyal Uyum Birimi Tarafından Görevlendirilen Personel

- Katılacağı program öncesinde hazırlık ve planlama toplantılarına katılım sağlar.
- Kendisine sunulan hazırlık belgelerini inceler.
- Kendisine sunulan görevi etkinlik saati boyunca yerine getirir.
- Etkinlik öncesi materyallerini ve etkinlik yerini organize eder.
- Atölye çalışmaları, gezi, seminer, dayanışma grubu vb etkinliklerde katılımcı formu ve gözlem raporunu etkinlikten en geç bir gün sonra Sosyal Uyum Birimine iletir.
- Şenlik, konser vb. toplu etkinliklerde görevli olduğu alandan etkinlik süresince ayrılmaz.
- Etkinlik gözlem raporunu en geç bir gün sonrasında sosyal uyum birimine iletir.
- Atölye çalışmaları, gezi, seminer, dayanışma grubu vb etkinliklerde katılımcılarla tanışma oyunları, kültürel teması artırıcı sohbet ve ısınma uygulamaları, etkinlik sonu değerlendirme oturumunu planlar ve uygular.
- Etkinliğe acil bir durum sebebiyle katılımı mümkün olmadığında biriminden bir kişiyi yerine görevlendirir ve Sosyal Uyum Birimine iletir. (birim personelleri birbirine karşı sorumludur)
- Etkinlik esnasında beklenmeyen bir durum söz konusu olduğunda inisiyatif alarak programın verimli bir şekilde ilerlemesine yardımcı olur.

2. Sosyal Uyum Çalışmalarında Etik İlkeler

- Çalışmalarda katılımcı oranı %60 yabancı uyruklu, %40 yerel halk şeklinde organize edilmelidir.
- Etkinlik esnasında konuşma kulübü gibi dil becerisini geliştirmeye yönelik bir etkinlik değilse kesinlikle tercüman bulundurulmalıdır.
- Tercümanla çalışırken çevirinin verimli bir şekilde sürdürülmesi için cümleler birer birer söylenmeli ve tercüme için vakit tanınmalıdır.
- Katılımcılarla konuşurken herkesle göz teması kurulduğundan emin olunmalıdır.
- Atölye esnasında yerel halk ve yabancı uyruklu kişiler çeşitli sıralama oyunları yardımıyla karışık bir şekilde oturtulmalı, birbirini tanıyan kişilerin yan yana gelmemesine dikkat edilmelidir.
- Tanışma uygulamalarında isim, doğduğu şehir, sevdiği şeyler, kültüre özgü paylaşımlar gibi farklılıkları tanımaya yönelik içeriklere yer verilmelidir. Uyruk, etnik köken, sosyal statü gibi kişileri ayırıştırıcı unsurlara dikkat çekilmemelidir.
- Atölyeler esnasında kişilerin politik söylemlere ve tartışmalara girmemesine dikkat edilmelidir.
- Atölyeler esnasında sürdürülen eğitimle birlikte sosyal uyuma dair söyleşiler gerçekleştirilmelidir.
- Çalışmalar esnasında kişisel problemlerin paylaşılmamasına dikkat edilmelidir.
- Çalışmalar esnasında grup dinamiğini bozan bir katılımcı olması durumunda kişiyle atölye sonrası etik kurallara dair görüşme gerçekleştirilmeli ve bunlara uymamaya devam etmesi halinde katılımı bireysel görüşmenin ardından sonlandırılmalıdır.

Çocuklarla Çalışırken

- Çocuk çalışmalarında konuşurken veya etkinlikleri uygularken çocukla aynı omuz seviyesinde kalınmalıdır.
- Çocuk çalışmalarında çocuklarla herhangi bir şekilde fiziksel temas kurulmamalı, çocuğun bunu talep etmesi ihtimalinde farklı bir selamlaşma ve vedalaşma yöntemi belirlenmelidir. (gözlerle, elleri vurarak, hareketlerle vb.) Zaruri durumlarda çocuğun ve velisinin izni alınarak temasa geçilmelidir.
- Çocuk çalışmalarında etkinlik sonrasında katılımcılardan velisine teslim edilmesi gerekenler olması halinde velileri gelene kadar etkinlik alanı terk edilmemelidir.
- Toplu organizasyonlarda yetişkinlerle iletişim numarası paylaşılmalı ve ortak buluşma alanı/ saati öncesinde belirlenmelidir.
- Toplu organizasyonlarda çocuklara isim ve soy isimleri, sorumlu kişinin iletişim numarası ve kurum adının yazılı olduğu etiket dağıtılmalıdır.
- Çocuk çalışmalarında alan dışında bir ihtiyaç olması durumunda kolaylaştırıcılardan birisi grupla birlikte kalırken bir kolaylaştırıcı çocuğa mutlaka eşlik etmelidir.
- Etkinliklerde fotoğraf ve video kaydı hakkı yalnızca Sosyal Uyum Birimi'nin görevlendirme talebi durumunda Kurumsal İletişim Birimine aittir. Dijital Medya Birimi personeli veya gönüllüsü görsel kaydı kuruma ait araç-gereçler aracılığı ile gerçekleştirir. Etkinlikte herhangi bir konumda yer alan kişilerin şahsi teknolojik araç gereçlerini kullanarak herhangi bir görsel kayıt tutması ve/veya bunu şahsi yazılı, görsel, sosyal medya hesaplarında paylaşması yasaktır.

- Sosyal Uyum Birimi tarafından etkinliğe katılan tüm çocuklar ve ebeveynlerinden/ yasal sorumlularından yazılı izin alınır.
- Görsel kayıt ve paylaşım, bu izin çerçevesinde Dijital Medya Birimi tarafından gerçekleştirilir.
- Etkinlik süreci içerisinde veya molalarda çocukların görebileceği alanlarla sigara ve alkol gibi zararlı madde tüketimi gerçekleştirilmemelidir.
- Çocukların bulunduğu ortamlarda direkt olarak çocuklara veya etkinlik içinden- dışından başkalarına yönelik aşağılayıcı, argo, küfür içerikli cümleler kurulamaz; bağırılmaz veya şiddete başvurulamaz.

- Etkinlik sırasında çocuklara dair tespit edilen ihtiyaçlar Sosyal Uyum Birimi Personelleri ile paylaşılır ve onların yönlendirmesi ile kurum kaynakları kullanılarak ihtiyaçların giderilmesi sağlanır; etkinlik katılımcısı etkinlik sırasında edindiği bilgilerle etkinlik dışarısında şahsi bir şekilde etkinlikteki çocuk ve ya yetişkinlerle iletişime geçerek yardım ilişkisi kurmamalı, iyi niyetini dernek üzerinden fiiliyata dökmelidir.
- Etkinlik sırasında çocukların travmatik yaşam deneyimlerinden veya özel hayatlarından bahsetmeleri durumunda konu detaylandırılmaz, çocuğun sözü kesilmeksizin etkinliğin amacı, kolaylaştırıcının görevi açıklanarak kendisinin ilgili uzmanlara yönlendirilebileceği bilgisi paylaşılır.
- Etkinlik alanında çocuklar kendi aralarında farklılıkları üzerinden güç oluşturabilirler. Görevli kişi alanda bu tarz ilişkilerin kurulmamasına dikkat etmelidir.
- Personel uygulamanın başlaması ve ebeveynin çocuğu teslim etmesi sonrasında çocukların etkinlik alanında görevli olmayan üçüncü bir yetişkin ile iletişime geçmemesine dikkat etmeli, gerekli gördüğü takdirde izin vermemelidir.
- Kurulan cümlelerin belli bir ırkı, yöreyi, dini ayrıştırmamasına dikkat edilmesi gerekir.
- Çocuklarla iletişimin etkinlik süreci içerisinde ve etkinlik alanında sınırlı kalması gerekmektedir. Çocuklarla birebir iletişim kurulamaz, iletişim kurulan alanlarda çocuk ve yetişkin dışında en az bir yetişkinin daha olması gerekir.
- Etkinlik sırasında çocuklara anne-babasının adı-mesleği, adresi, telefon numarası gibi detaylı kişisel bilgiler sorulamaz.
- Sosyal medya hesaplarının öğrenilmesi ve etkinlik sonrasında bu hesaplar üzerinden çocuklarla bağlantı kurulması yasaktır.

Sosyal Uyum Atölye Odası

3. Atölyelere Katılımcı Seçerken Dikkat Edilmesi Gerekli Noktalar

- Aynı kişilerin birden fazla atölye grubuna dahil olması istisnai bir durumdur. Farklı kişilere ulaşmak her zaman öncelik olmalıdır.
- Atölyelerde %40 oranında Türkiye uyruklu katılımcı, %60 oranında yabancı uyruklu katılımcı olmasına dikkat edilmelidir. Bu oran en yakın şekilde tamamlandığında atölyeye başlanmalıdır.
- Özellikle Türkiye uyruklu kişilerin katılımını artırmak amacıyla whatsapp grupları üzerinden duyurulara çıkılması önemlidir.
- Türkiye uyruklu kişilerin katılımı yeterli olmadığı zamanlarda Sultanbeyli Belediyesi

Sosyal Destek Hizmetlerine broşür/tanıtım yoluyla duyuru yapılması gerekmektedir.

Atölye katılımcıları belirlenirken;

- Kurum içerisinde SUKOM'dan iş atanması olan kişilere öncelik verilmesi,
- Web sitesi üzerinden atölyelere katılım talebi iletilmiş kişilerin dikkate alınması
- Sosyal Uyum Birimine ulaşarak atölyelere kayıt isteği iletilmiş kişilerin dikkate alınması,
- Tüm potansiyel katılımcıların başvuru önceliğine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. SUKOM'dan iletilen acil/önemli atamalarda kişilere öncelik verilebilir.

4. Atölye Satın Alma Süreci

Atölyedeki araç gereçler için yılın belli zamanlarında Satın Alma Talep Formları hazırlanır. Atölye odası ihtiyaçları belirlenir ve üç ayda bir SPR hazırlanır.

Eğitmen ihtiyacı varsa eğitmen için iki ay öncesinden Personel Talep Formu hazırlanarak İnsan Kaynakları Birimine e-posta ile gönderilir.

Atölye kapsamında kullanılacak eğitim malzemeleri ve ikramlıkların satın alması bir ay öncesinden Satın Alma Talep Formu düzenlenerek Satın Alma Birimine e-posta ile iletilir.

E-posta ile onay alındıktan sonra Satın Alma Formu ilgili kişilere imzalatır ve Satın Alma Birimi'ne gönderilir.

Atölye çalışmasının yapılacağı mekan için eğitim dönemini kapsayan rezervasyon yapılır.

İkramlar ve materyal talepleri tedarikçiye iletilir.

Atölye ile ilgili tüm hazırlıklar Atölye Uygulama Talimatına göre atanan atölye sorumlusu tarafından yapılır.

Eğitmenlere ikramlık malzemeleri getirecek firma ve temsilcisinin bilgileri paylaşılır. Eğitmen, eğitim günü ilk ikramlık ve eğitim malzemelerinin kontrolünü yapar.

5. İçerik

1. Isınma Aktiviteleri

Yetişkinler İçin Kaynaştırma Oyunları

Yürütülecek olan atölyeler için her seansta aşağıda sunulmuş ısınma aktivitelerinden en az bir tanesi uygulanır.

Kartpostal

Katılımcılara daha önce kartpostal ya da mektup alıp almadıklarını sorun. Bir kaç katılımcıya söz verdikten sonra şimdi kendi kartpostallarımızı hazırlayıp kendimize göndereceğinizi söyleyin ve elinize bir kartpostal alarak uygulamayı anlatın. (Bu sırada kartpostalları katılımcılara dağıtabilirsiniz.)

Katılımcılardan öncelikle kartpostal üzerinde 'gönderen' kısmına kendi isimlerini yazmalarını isteyin.

Her zarfın üzerinde bir tarih aralığı yer almaktadır. Katılımcıların bu tarih aralıklarına bakmalarını sağlayın. (1995-2000 / 2000-2005 / 2005-2010 / 2010-2015 / 2015-2019)

Katılımcılara birazdan salonda başka bir katılımcıyla yan yana gelerek hikayelerini paylaşacaklarını söyleyin. Karşımızdakinden duymak istediğimiz hikayenin, zarfımızda yer alan tarih aralığında geçmiş olmasının önemli olduğunu belirtin. (Örneğin; elimizdeki kartpostalda 2000-2005 tarihleri varsa bulduğumuz kişiden o yıllara dair bir hikaye istemeliyiz.

Katılımcılar hikayelerini paylaşırken hikayeye ilgili önemli noktaları kartpostalın arkasına çizmelidir. Katılımcılara, hikayeleri dinledikçe kartpostallarının boş yüzünü doldurmaları gerektiğini hatırlatın. Son olarak katılımcılar hikayesini dinledikleri kişinin adını, 'gönderilen' bölümüne yazar. Böylelikle ilk buluşması

bitmiş olur. Her katılımcı en az 5 kişinin hikayesini dinledikten sonra uygulamayı tamamlayabilirsiniz.

Uygulamanın sonunda hazırlanan kartpostalları katılımcılarda bırakabilirsiniz.

Öneri: Bu kartpostalları eğitimin değerlendirme bölümünde, eğitimi hatırlatmak için kullanabilirsiniz.

Bitirirken (Çözümleme ve Kapanış):

Katılımcılara hikayelerini paylaştıkları için teşekkür edin ve hazırladıkları kartpostalların kendilerinde kalabileceğini söyleyin

Eğitmene Not:

Uygulama için uzun süre ayrılabilir. Bu durumda kartpostalları daha çok kişiyle tanışarak doldurabilirler.

Yönergeye bazı tematik kurallar eklenerek uygulama farklılaştırılabilir.

- o tarihlerde dinlediğiniz bir şarkı ve bazı sözleri...
- o tarihlerde izlediğiniz bir film ve oyuncularını...
- o tarihlerde en sık oynadığınız oyunlar.

Top Oyunu

Katılımcılar çember şeklinde bir araya gelir. Yumuşak bir top ile isim oyunu başlatılır. Katılımcılara herkesin birbirine elimizdeki topu atacağı aktarılır. Topu tutan kişi öncelikle ismini söyler. Ardından topu tutarken başparmağına denk gelen soruyu yanıtlar. Tüm katılımcılara top ulaşana kadar etkinlik devam eder.

Top üzerinde yer alacak sorular:

- En sevdiğiniz renk
- Kaç çocuğunuz var
- Doğduğunuz şehir

- En sevdiğiniz yemek
- En sevdiğiniz meyve
- En sevdiğiniz çiçek

Çözümleme Soruları:

- Ortak duyduğunuz zevkler nelerdi?
- Size ilginç gelen bir paylaşım oldu mu? Açıklar mısınız?

Sorgulama:

10 dakika boyunca katılımcıların deneyimleri dinlendikten sonra sosyal uyum kavramı temel altı bileşeni ile açıklanır. 10 dakikalık ara verilir.

Anlat Bana

Katılımcılar aynı dili bilenler eşleşecek şekilde 2 şerli gruplandırılır. 2 ayrı kutuda Türkçe ve Arapça sorular yer almaktadır.

Sorular yeni bir şehre/ülkeye gelmiş bir kişinin yaşamını sürdürebilmesi için kritik olan sorulardır. İlk 10 dakikada katılımcılar bu soruları çeker ve karşı tarafa anlatmaya çalışır. İkinci 10 dakikada ise diğer eş çektiği soruyu anlatmaya çalışır. Konuşmak, dudak kıpırdatmak yasaktır. Katılımcılar isterlerse çizim de yapabilirler.

- Nasıl kimlik alabilirim?
- Çocuğumu okula nasıl kayıt ettirebilirim?
- Çocuğumu nasıl servise yazdırabilirim?
- Hastaneden nasıl randevu alabilirim?
- Nasıl dil öğrenebilirim?
- Nasıl ev kiralayabilirim?
- Yakın çevrede gidebileceğim meslek kursları var mı?
- En yakın otobüs durağı nerede?
- Otobüslerde ulaşım parayla mı sağlanıyor?
- Otobüsler için ulaşım kartlarını nasıl alabilirim?
- Bu mahallede pazar haftanın hangi günü kurulur?
- Mahallede nasıl komşu edinebilirim?

- Mahallede en yakın bakkal nerede?
- Bu mahallede en yakın ilkokul nerede?
- Elektrik faturasını nerede ödeyebilirim?
- Bu mahallede en yakın bankamatik nerede?
- Belediye binasına nasıl gidiliyor?
- Mahalledeki muhtarlık nerede?
- Evime internet nasıl bağlatabilirim?
- Bugünkü nöbetçi eczane mahallede nerede?
- İstanbul kartı (akbili) nasıl doldurabilirim?
- Su faturasını nerede ödeyebilirim?
- Mahalledeki en yakın süper market nerede?
- Doğalgaz faturasını nerede ödeyebilirim?

Çözümleme Soruları:

- Neler hissettiniz? Öncelikle anlatmaya çalışmak nasıldı, neler oldu?
- Anlamaya çalışmak nasıldı, neler oldu?
- Yaptığımız bu uygulamayı günlük hayat ile ilişkilendirebilir miyiz?

Sorgulama:

10 dakika boyunca katılımcıların deneyimleri dinlendikten sonra sosyal uyum kavramı temel altı bileşeni ile açıklanır. 10 dakikalık ara verilir.

Çocuklar İçin Kaynaştırma Oyunları

Yerleşme Oyunu

Katılımcılara aşağıdaki yönergeler verilir. Her yönergenin ardından gruplara 5 dk konuyla alakalı konuşma süresi verilir.

'Doğduğunuz yere göre konumlanan (burada katılımcılara yerde bir harita olduğunu hayal etmeleri söylenir ve haritanın doğusu, batısı, güneyi ve kuzeyi gösterilir.)

'En sevdiğiniz mevsime göre gruplara ayrılın.'
'Yaşadığınız mahalleye göre gruplara ayrılın.'
*Seçenekler çoğaltılabilir.

Yaşlı Teyze - Samuray - Canavar

Kolaylaştırıcı gruplara "Yaşlı Teyze", "Samuray" ve "Canavar"ın hareketlerini öğretir, anlamlarını anlatılır ve hareketleri tekrar etmelerini ister.

- **Yaşlı teyze:** Beli bükük durur, baston tutar ve "mıy mıy mıy" diye ses çıkarır. Yaşlı teyze, samurayı yener.

- **Samuray:** Elinde kılıcı vardır, yukarıdan aşağı doğru kılıcı sallar ve "şşşş" diye ses çıkarır. Samuray, canavarı yener.

- **Canavar:** Elleri yukarıda tutar, parmaklarını açar ve "lgggg" diye ses çıkarır. Canavar, yaşlı teyzeyi yener.

Yukarıdaki özellikler birkaç kere tekrar edilir ve öğrenildiğine emin olunur. İki gruba ayrılmış katılımcılar karşılıklı olarak durur.

Grupların bir araya gelip, 3 karakterden birini seçmesi istenir. Ortalama bir dakika düşünme süresi verilir, ardından gruplar karşılıklı durur. Kolaylaştırıcı 3'e kadar sayar ve gruplar seçtikleri karakterin hareketini yaparak aynı andan gösterir.

İki karakterden hangisi diğerini yenerse o grup bu turu kazanır. Bu noktada önemli olan, gruptaki herkesin aynı karakteri canlandırmasıdır. Oyun 3 kez tekrarlanır ve hangi grup en fazla kazandıysa, o grup birinci olur.

Meyve Sepeti

Katılımcı sayısından bir eksik olacak şekilde çember dizilmiş sandalyelere oturulur. Ayakta kalan katılımcının ebe olması ve çemberin ortasına geçmesi istenir.

Ebe çemberde oturan katılımcıların her birine 'muz', 'çilek' ve 'elma' meyvelerinden birinin ismini verir ve hangi meyvenin ismi söylenirse

o meyveye sahip kişilerin kendi aralarında yer değiştirmesi istenir.

Bir diğer yönerge 'meyve sepeti' denildiğinde ise katılımcıların hepsinin yer değiştirmesi istenir. Ortadaki ebe ise yer değişimi sırasında boş bir sandalye kapmaya çalışacaktır ve ayakta kalan kişi ebe olacaktır.

Ping Pong

Katılımcılar çember şeklinde dizilir.

Bir kişi ebe olarak ortaya geçer.

Herkes sırayla adını söyledikten sonra ebe işaret ettiği kişiye ping dediğinde kişinin solundaki bulunanın adını 3 saniyede söylemesi gerekir.

Pong dendiğinde ise sağındaki kişinin ismini söylemelidir.

Yanan kişi ortaya geçer ve ebe olarak süreci devam ettirir.

Liderimi Bul

Grup üyelerinin birisinin odanın dışına çıkması istenir.

Diğer üyeler içerisinde bir lider seçilir.

Grup üyeleri liderin hareketlerini tekrarlayacaktır ve ortaya geçecek ebe liderin kim olduğunu tahmin edecektir.

Ebeye tahmin için 3 hak verilir.

Eğer ebe lideri bulursa lider ebe olur, bulamazsa lider grup üyelerinden bir ebe seçer ve süreç devam ettirilir.

Son üç ele geçildiğinde çocuklara hatırlatma yapılır.

Yes No

Katılımcılar çember şeklinde oturur. Ortaya bir ebe geçer.

Ebe 'yes' ve 'no' kelimelerini üçlü şekilde kullanarak bir yönerge verir. 'yes no yes' gibi.

Ve yönergeyi verdiği kişinin bunun tam tersi şekilde yönergeyi yanıtlaması istenir 'no yes no' gibi.

Yönergeyi yanlış yanıtlayan kişi ebe olur ve ortaya geçer.

Son üç oyuna geldiğinde hatırlatma yapılır..

2. Atölyeler

Kadınlara Yönelik Atölye Çalışmaları

Yerel halk ve mülteci toplulukların oluşturduğu karma katılımcı gruba yöneliktir.

Kadınlarla birlikte yürütülen farklı iki toplumun birbirlerini tanımaları, birlikte yaşayabilmeleri ve kültürel özelliklerini öğrenerek kaynaşabilmelerini amaçlayan atölyelerdir.

Katılımcılar sosyal ilişkilerini güçlendirdikleri, yeni bağlar geliştirdikleri ve birbirlerinin yaşam alanlarını tanıdıkları bir ortamı paylaşma imkanı da bulmaktadır.

Farklı kültürlerden bireyler ile dil bariyerini aşarak iletişim kurmayı, işbirliği yapmayı, üretkenliği, kendine zaman ayırmayı da deneyimlemektedir.

Atölyede el sanatları ve güzel sanatlar alanındaki çalışmalar eğitimci eşliğinde yapılmaktadır.

Program esnasında çocuklar çocuk dostu alanda etkinliklere katılabilir.

Kadınlara yönelik atölyeler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Punch Atölyesi
- Makrome Atölyesi
- Kanaviçe Atölyesi
- Yetişkin Resim Atölyesi
- Nakış Atölyesi

Ailelere Yönelik Atölye Çalışmaları

Göçmen aileler ve yerelde yaşayan aileler ile birlikte yürütülen atölye çalışmalarıdır.

Bu grupta katılımcılar erken çocukluk döneminde olan çocukları ile birlikte faaliyete katılmaktadır.

Değerlendirme anket sonuçlarına göre atölyeye gelen yetişkin katılımcılar arasında ortak sohbet konuları gelişmiş, anneler çocuklarıyla bu atölyede geçirdikleri zamandan memnun kaldıklarını belirtmiş, çocuklarını anaokuluna göndermek istediklerini, çocukların atölyede vakit geçirmekten çok keyif aldığını belirtmiştir.

Bu atölyeler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Aile Sanat Atölyesi
- Ebeveyn Atölyesi
- Babalık Atölyesi

Çocuklara Yönelik Atölye Çalışmaları

Göçmen ve yerelde yaşayan 9-15 yaş arası çocuklar ile yürütülen atölye çalışmalarıdır. Bu atölyelerde çocuklar farklı kültürlerle bir arada yaşamayı, iletişim kurmayı, kendi yeteneklerini keşfetmeyi, işbirliği ve ekip çalışması yürütmeyi, dil becerisini geliştirmeyi, yardımsever olmayı deneyimlemektedir.

Bu atölyeler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Çocuk Atölyesi
- Resim Atölyesi
- Oyun Atölyesi
- Geri Dönüşüm Atölyesi

Örnek Bir Oturum: Kadın Atölyeleri Makrome Atölyesi

Atölye başlamadan önce ön test için yeteri kadar çıktı alınır ardından atölyede dağıtılacak ikramlıklar kontrol edilerek hazırlanır.

Oynanacak oyuna ve yürütülecek atölyeye dair envanterler hazırlanır. Atölye odası düzenlenir.

1.Giriş (10 dk)

Sosyal uyum çalışmalarının önemi hakkında bilgilendirme ve faaliyetler hakkında tanıtım yapılır.

Makrome atölyesi hakkında bilgilendirme yapılır.

Ön-test uygulaması gerçekleştirilir. Katılımcı listesi doldurulur.

Katılımcılara atölye akışı ve sosyal uyum kavramı hakkında genel bir bilgilendirme yapılır.

2. Isınma Aktivitesi (20 dk)

***Film Şeridi**

Eğitmen yada atölye sorumlusu tarafından yürütülür.

Katılımcıların her birisine A4 kağıdına basılmış olan film şeridi görseli dağıtılır.

Katılımcılara 'Şimdi elinizdeki kağıtlara hayatınızdaki 4 önemli dönüm noktasını belirleyerek, her bir filmde bir görsel ya da not olacak şekilde belirtin' yönergesi verilir.

Ardından her bir katılımcının hikayesi dinlenerek oturum sonlandırılır.

3. Makrome (60 dk)

Yapılan tanışma oyununun ardından Sanat Eğitmenin makrome atölyesinde yapılacak ürünleri ve makrome sanatını anlatır.

Ardından ilk atölye olduğu için temel düğüm teknikleri katılımcılara öğretilir.

4. Ara (30 dk)

Verilen arada ikramlıklar dağıtılır ve günün teması üzerine sohbet gerçekleşir.

Sonraki hafta için katılımcılara yapmak isteyecekleri ürünler gösterilir ortak bir kararla yapılacak ürün seçilir.

5. Kapanış ve Değerlendirme (10 dk)

*Bir sonraki hafta tekrar görüşülecek gün ve saat hatırlatılır.

Üzerinde aşağıdaki yazıların bulunduğu büyük bir zar üzerinden her katılımcının değerlendirmesi alınır.

1. Bugün ... öğrendim
2. Değişirme şansım olsa, ... değiştirirdim.
3. Hayatım boyunca ... unutmayacağım.
4. En çok ... sevdim.
5. TEKRAR DENE!
6. Seneye kesinlikle ... hatırlayacağım

Örnek Bir Oturum: Aile Sanat Atölyesi

Atölye başlamadan önce ön test için yeteri kadar çıktı alınır ardından atölyede dağıtılacak ikramlıklar kontrol edilerek hazırlanır. Oynanacak oyun yürütülecek atölyeye dair envanterler hazırlanır. Atölye odası düzenlenir.

1. Giriş (10 dk)

Sosyal uyum çalışmalarının önemi hakkında bilgilendirme ve faaliyetler hakkında tanıtım yapılır. Aile Sanat atölyesi hakkında bilgilendirme yapılır. Ön-test uygulaması gerçekleştirilir. Katılımcı listesi doldurulur. Katılımcılara atölye akışı ve sosyal uyum kavramı hakkında genel bir bilgilendirme yapılır.

2. Isınma Aktivitesi (20 dk)

El Sıkışma

Tüm katılımcılar dağınık bir şekilde etrafta yürür. Her el çırpımda, katılımcılar en yakınlarındaki kişiyle el sıkışıp adlarını söylerler.

Varyasyonlar:

Katılımcılar daire şeklinde dururlar.

Bir kişi herhangi birine giderek el sıkışır ve ismini söyler, karşı tarafında ismini öğrenir. Bu şekilde dairedeki herkes birbirinin elini sıkışır ve kendini tanıtmış olur.

Sonra oyunun ikinci aşamasına geçilir ve bir kişi ismini hatırladığı birisine gider ve gruptan tanıdığı herhangi birinin selamını o kişiye söyler örneğin;

Ali: Merhaba Ayşe, Ahmet'in sana selamı var. sonrasında ayşe gruptan başka birine gider ve Alinin selamını o kişiye söyler.

Ayşe: Merhaba Umur Alinin sana selamı var. (Böylece hem size gelen kişinin hem de gittiğiniz kişinin ismini öğrenmek durumunda kalırsınız.)

3. Atölye uygulama (60 dk)

Yapılan tanışma oyununun ardından Sanat Öğretmenin aile sanat atölyesinde yapılacak ürünler anlatılır. Bu etkinlikte katılımcılar çocuklarıyla beraber kil ile çeşitli şekiller yapar. Anneler çocuklarla beraber örnekler bakarak, hayal gücünü kullanarak kilerden yapılan nesnelere oluşturur. Ürüne dönüştürebilmek için kil nasıl boyanır, nelere dikkat edilmeli, hangi boya ile boyanır, renkleri nasıl doğru seçilir bunlar hakkında bilgi verilmiş daha sonra bir kaç örnek gösterilir.

4. Ara (30 dk)

Verilen arada ikramlıklar dağıtılır ve günün teması üzerine sohbet gerçekleşir. Sonraki hafta için katılımcılara yapmak isteyecekleri ürünler gösterilir ortak bir kararla yapılacak ürün seçilir. Anneler bu arada sohbet ederken çocuklar ise kendi aralarında boyama yada oyunlar oynar.

Aile Sanat Atölyesi

5. Kapanış ve Değerlendirme (10 dk)

*Bir sonraki hafta tekrar görüşülecek gün ve saat hatırlatılır. Gün sonunda değerlendirme yapılır. Anne ve çocuklardan görüşlerini belirtecek birkaç cümlelik yazılar veya resim çizimleri istenir.

Örnek Bir Oturum: Çocuk Resim Atölyesi

Atölye başlamadan önce ön test için yeteri kadar çıktı alınır ardından atölyede dağıtılacak ikramlıklar kontrol edilerek hazırlanır. Oynanacak oyuna dair envanterler ve atölye malzemeleri hazırlanır. Atölye odası düzenlenir.

1. Giriş (10 dk)

Sosyal uyum çalışmalarının önemi hakkında bilgilendirme ve faaliyetler hakkında tanıtım yapılır. Çocuk Resim atölyesi hakkında bilgilendirme yapılır. Ön-test uygulaması gerçekleştirilir. Katılımcı listesi doldurulur. Katılımcılara atölye akışı ve sosyal uyum kavramı hakkında genel bir bilgilendirme yapılır.

2. Isınma Aktivitesi (20 dk)

Yüz Tamamlama

Kolaylaştırıcı her katılımcıya bir kağıt verir ve sağ üst köşeye isimlerini yazmalarını ister. Kolaylaştırıcı müzik açtığı anda elindeki kağıtları birbirleriyle değiştirmeleri müzik durduğunda

ise tahtaya çizdiği yüz organını ellerinde kağıdı bulunan kişinin yüzüne bakarak çizmelerini ister.

Çizimler tamamlandıktan sonra yeniden müzik açılır ve kağıtlar değiştirilir müzik durunca kolaylaştırıcı yeni bir organı tahtaya çizer.

Tüm yüz tamamlanınca oyun tamamlanır ve herkesin vesikalık çizimi olur.

Örneğin: Müzik açılır katılımcılar ellerindeki kağıdı değiştirir. Müzik durduğunda A kişisinde D kişisinin kağıdı var. Kolaylaştırıcı tahtaya yüz hattını çizdiyse A kişisi D kişisine bakarak yüz hattı yuvarlaksa kağıda sadece yuvarlak çizer. Müzik tekrardan başladığında kağıtlar tekrardan değiştirilir.

Müzik durduğunda yeni yönergeye uygun çizim yapılır.

3. Atölye Uygulama (60 dk)

Yapılan tanışma oyununun ardından Sanat Eğitmenin Çocuk Resim atölyesinde yapılacak ürünler anlatılır. Bu etkinlikte Çocukların yaş grubuna uygun, kolay çizimlerden oluşan resim, dekor peyzaj resmi ile atölyeye başlanmıştır. Çizilecek dekor seçilip üzerinde çalışmalar yapılmıştır.

4. Ara (30 dk)

Verilen arada ikramlıklar dağıtılır ve günün teması üzerine sohbet gerçekleşir. Sonraki hafta için katılımcılara yapmak isteyecekleri ürünler gösterilir ortak bir kararla yapılacak ürün seçilir. Çocukların en sevdiği oyunlar ve yapmayı en çok sevdikleri aktiviteler üzerine bir sohbet gerçekleşir.

5. Kapanış ve Değerlendirme (10 dk)

*Bir sonraki hafta tekrar görüşülecek gün ve saat hatırlatılır. Gün sonunda değerlendirme yapılır. Çocuklardan bu haftaki atölye için görüşlerini tahtaya bir sembol yada yazı yazarak belirtmeleri istenir.

Cocuk Resim Átölyesi

RAPORLAMA SÜRECİ

Her atölyede Katılımcı Formu'nun doldurulması ve yetişkinler için imza alınması sağlanır. Atölye Katılımcı Formu kullanılarak yoklama yapılır. Atölye bitimindeki 3 iş günü içinde katılımcıların doldurduğu Katılımcı Formu Satın Alma Birimine iletilmelidir. Bir nüshası Sosyal Uyum Birimi arşivinde saklanmalıdır. Aynı zamanda dernek veritabanı olan 'SUKOM' sistemine veri girişi en geç 3 iş günü içerisinde tamamlanır.

Atölye sorumlusu Atölye sırasında Ön Test çalışmasının amacını açıklar ve bu testi uygular. Ardından tüm katılımcıların ilgili dillerdeki Fotoğraf-Video Onay Formunu imzalaması talep edilir. Çocukların katıldığı bir atölye ise ebeveynlerden çocukları adına doldurması istenir. Katılımcılar fotoğraf ve video çekimine izin vermedikleri takdirde formu imzalamaz, ve imzalamaları için zorlanamaz. Onay vermeyen katılımcıların fotoğraf ve videoları çekilemez.

Atölye çalışması tamamlandığında Atölye sorumlusu tarafından Atölye Son Test uygulaması yapılır. Atölye sorumlusu ön test ve son test sonuçlarını değerlendirerek Atölye Değerlendirme Raporunu hazırlar.

Her atölye sonrası atölye eğitmeninden gözlem raporu talep edilir. Atölyeye eşlik eden gönüllü yada stajyer varsa atölye kolaylaştırıcı raporu talep edilir.

Gözlem raporlarını atölye sorumlusu değerlendirir ve Aylık izleme ve değerlendirme raporunda belirtir.

Atölye sorumlusu ve varsa stajyer veya gönüllü; eğitmen ve birim yöneticisi atölye tamamlandığında Atölye Değerlendirme Toplantısını yapar ve gerekli durumlarda katılımcılarla ilgili diğer birimlere yönlendirme yapılır.

Aylık izleme ve değerlendirme raporu Atölye Sorumlusu tarafından hazırlanır.

ETKİ DEĞERLENDİRMESİ

Her bir program öncesinde ön test ve sonunda son-test uygulaması yapılır.

Ön testte kişinin eğitimden iletişim ve etkileşim düzeyi, kültürel paylaşım, farklı kültürlerle bir araya gelme, farklı iletişim ağlarının kurulması, sanatsal beceriler kazanılması ve farklı insanlarla ilişki kurma deneyimlerine dair sorular sorulur.

Son testte ise kişilerin atölyeden beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığı, katılımcıların gelecekte atacağı sosyal uyum adımlarına dair ipuçları, atölye içerisindeki uyum düzeyi, atölye memnuniyeti ve değiştirilmesini önerdikleri alanlar anlaşılmasına çalışılır.

Ayrıca yıl sonunda gerçekleştirilen analiz çalışması ile de bir sonraki yılın aksiyon planları değerlendirilir.

Anket sonuçları ve analiz çalışması notları, değerlendirme için Derneğin Program yönetimi ekibiyle ile aylık olarak paylaşılır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Programların tamamlanmasının ardından katılımcıların derneğin gelecek çalışmalarına dâhil olmak isteyip istemediklerine dair görüşleri alınarak, kurulmuş etkinlik grubu ağına katılımcılar eklenir.

Bu grup atölyeler sonrasında ara ara düzenlenecek gezi faaliyetleri ile bir araya gelerek aradaki iletişim ağı devam ettirilir.

Grup üyeleri, yeni faaliyet ve etkinliklere yönelik önerilerde bulunabilir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER RAPORU

Tamamlanan her Program döneminin ardından, tüm belge, bilgi, rapor ve gözlem notları bir araya getirilerek, **analiz yapmaya** yardımcı olacak bir veri seti sağlanır. Bu verilerle Derneğin Program yönetimi ekibi rapor hazırlar ve Dernek Yönetimine bildirir.

Her program Dönemine ait rapor, proje uygulamalarını, uygulamalarda karşılaşılan zorluk ve avantajları, destek ihtiyacı duyulan alanları ve iyi uygulama örneklerini içerir. Derneğin Sosyal Uyum ve Toplum Temelli Koruma birimlerine, potansiyel işbirliklerinin bilgisi verilerek bu alanlardaki çalışmaların artırılması talep edilebilir.

Rapor, Proje Geliştirme Birimi ile de paylaşılır. Rapor, proje geliştirme, yazımında ve uygulamada ilgili alanlara ilişkin ihtiyaç ve talepleri içerdiğinden, gelecekte yazılacak projelerde, potansiyel başvuru sahipleri olarak kilit aktörlerin talep ettiği alanlara dair **faaliyetlerin artırılması** talep edilebilir. Tamamlandıktan ve Dernek Yönetiminin onayını aldıktan sonra, ihtiyaç duyulacak akademik araştırmalarda ve diğer STK'lar tarafından kullanılmak üzere Dernek web sitesinde de paylaşılır.

Programın yaygınlaşması amacıyla bu doküman açık kaynak olarak paylaşılmıştır. Uygulama dönemine dair talep edildiğinde deneyim paylaşımı için program ve uygulama ekiplerimiz ile bir araya gelebilirsiniz.

Taleplerinizi projects.rasas@multeciler.org.tr adresine gönderebilirsiniz.

Programın bir arada yaşadığımız topluluklara faydalı olmasını ümit ederiz.

KAYNAKÇA

Birlikte Yaşam: Göç ve Sosyal Uyum Projesi-Yaygınlaştırma Eğitimi Yönergesi (2019)-Yuva Derneği.

Köktürk Erden, D. & Sümbüloğlu, İ. (2016). Sınıf Oyunları. İstanbul: Aletheia Kitap.

Mülteciler Derneği Sosyal Uyum Stratejisi. (2020). İstanbul: Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği.

Sultanbeyli Belediyesi Sinerji Eğitimi Kitapçığı.(2023)-Öğrenme Tasarımları.

Toplum Gönüllüleri Vakfı.(2018).“Toplum Gönüllüleri Vakfı Çocuklarla Çalışmaya Dair Davranış Kuralları.”15.05.2023 tarihinde <https://www.tog.org.tr/wp-content/uploads/2018/12/TOG-%C3%87ocuklarla-%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmaya-Dair-Davran%C4%B1%C5%9F-Kurallar%C4%B1.pdf> adresinden erişilmiştir.

“Mülteciler ve Ev Sahibi Toplum için Toplum Temelli Sosyal Hizmetlerin Geliştirilmesi (CLIP 2)” projesi, Avrupa Birliği’nin İnsani Yardım Kurumu (ECHO) ve Alman Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı (BMZ) ortak finansmanıya, Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) tarafından yürütülmektedir. Bu kitapçık, Avrupa Birliği’nin maddi desteğiyle yürütülen insani yardım faaliyetlerini kapsamaktadır. İçerik, Avrupa Birliği ve BMZ’nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir ve görevlendirici kurumlar bu belgenin içeriğine dayanılarak gerçekleştirilen hiçbir kullanımdan sorumlu tutulamaz.

**Mülteciler ve Sığınmacılar
Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği**
Turgut Reis Mah. Fatih Bulvarı No: 306
Sultanbeyli/İstanbul

0 216 784 51 05

www.multeciler.org.tr

info@multecilerorgtr

multecilerorgtr

Avrupa Birliği İnsani Yardım
Kurumu tarafından ortak
finanslanmaktadır

alman
işbirliği

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Sultanbeyli
Belediyesi

**MÜLTECİLER
DERNEĞİ**